

ВПЛИВ СУМІШІ ГЛЦЕРИДІВ НА МЕТАБОЛІЧНІ ПОКАЗНИКИ ТА ПРОДУКТИВНІСТЬ БРОЙЛЕРІВ В ПЕРІОД ІНТЕНСИВНОГО РОСТУ

Шаталов С. А., Недзвецький В. С.

e-mail: shatalov.s.a@dsau.dp.ua

Дніпровський державний аграрно-економічний університет, Дніпро, Україна

Технології інтенсивного виробництва бройлерів формують значне метаболічне навантаження на організм птиці, що зумовлює необхідність пошуку ефективних кормових добавок для підтримки гомеостазу. Особливу увагу дослідників привертають монгліцериди коротко- та середньоланцюгових жирних кислот (СМКЛЖК-Г), здатні модулювати мікробіоту кишечника, покращувати бар'єрну функцію і впливати на системні метаболічні процеси (Ali et al., 2022; Gomez-Osorio et al., 2021). Водночас системний вплив таких препаратів на білковий, азотистий та ферментативний обмін бройлерів залишається недостатньо вивченим.

Мета роботи -- визначити вплив СМКЛЖК-Г на показники білкового, азотистого, ферментативного, енергетичного та мінерального обміну, а також на продуктивність курчат-бройлерів в умовах промислового виробництва.

Матеріали та методи. Дослідження проводили на курчатах-бройлерах кросу Cobb 500 (від 0 до 43 діб) в умовах промислового птахокомплексу. Контрольна та дослідна групи формувались за принципом аналогів; кожна включала по 88 000+ голів у двох пташниках. З 16-ї доби дослідна група отримувала препарат IP. Enterin C-3 C-12 (СМКЛЖК-Г, 2 кг/т корму) курсами на 16-18, 22, 25-29 та 32-36 доби. У міжкурсний період застосовували IP. Cid 0,5%. Зразки крові відбирали щотижня з 2 по 6 тижень (n=10 на групу). Біохімічні показники сироватки визначали за допомогою автоматичного аналізатора Miura-200 із стандартними наборами реагентів. Зоотехнічні показники оцінювали за збережуваністю, конверсією корму та середньодобовим приростом.

Результати. Вікова динаміка білкового обміну в обох групах характеризувалась збільшенням концентрації загального білка та глобулінів до 5-го тижня з подальшою стабілізацією. Під впливом СМКЛЖК-Г на 5-6 тижнях зафіксовано транзиторне зниження рівня альбумінів та альбуміно-глобулінового коефіцієнта ($P < 0,01$) без ознак порушення синтетичної функції печінки. Показники азотистого обміну демонстрували хвилеподібну динаміку з піком на 5-му тижні; у дослідній групі на 4-му тижні рівень сечової кислоти був вищим на 25,4% ($P < 0,01$), проте стійких відхилень креатиніну не виявлено, що свідчить про збереження видільної функції нирок. Активність АЛТ у дослідній групі на 4-му тижні зростала на 19,5% ($P < 0,05$), а на 5-му знижувалась на 28,4% ($P < 0,01$) відносно контролю; активність АСТ на 6-му тижні перевищувала контроль на 58,6% ($P < 0,01$). Активність лужної фосфатази на 4-му тижні була вищою на 43,4% ($P < 0,05$), що відображає фазу активного остеогенезу. Концентрації глюкози, кальцію, фосфору та співвідношення Ca:P залишались у межах фізіологічної норми без вірогідних міжгрупових відмінностей. За зоотехнічними показниками дослідна група перевищила контрольну: збережуваність поголів'я склала 97,8% проти 97,1%; конверсія корму покращилась з 1,545 до 1,537; середньодобовий приріст зріс з 69,1 до 69,7 г (+0,9%).

Висновки. Застосування СМКЛЖК-Г у бройлерів в 2-6-тижневому віці оптимізує метаболічні процеси без негативного впливу на функціональний стан органів. Виявлені зміни білкового, азотистого та ферментативного обміну мають адаптивний, транзиторний характер. Препарат не порушує гомеостаз глюкози та кальцієво-фосфорний баланс. Поліпшення зоотехнічних показників підтверджує доцільність використання СМКЛЖК-Г як метаболічного модулятора в промисловому птахівництві.

Список використаних джерел:

1. Ali, Q., Ma, S., La, S., Guo, Z., Liu, B., Gao, Z., Farooq, U., Wang, Z., Zhu, X., Cui, Y., Li, D., & Shi, Y. (2022). Microbial short-chain fatty acids: a bridge between dietary fibers and poultry gut health - A review. *Animal bioscience*, 35(10), 1461-1478. <https://doi.org/10.5713/ab.22.0158>
2. Gomez-Osorio, L. M., Yepes-Medina, V., Ballou, A., Parini, M., & Angel, R. (2021). Short and medium chain fatty acids and their derivatives as a natural strategy in the control of necrotic enteritis and microbial homeostasis in broiler chickens. *Frontiers in veterinary science*, 8, 773372. <https://doi.org/10.3389/fvets.2021.773372>
3. Gracia, M. I., Vazquez, P., Ibanez-Pernia, Y., Pos, J., & Tawde, S. (2024). Performance evaluation of a novel combination of four- and five-carbon short-chain fatty acid glyceride esters in broilers. *Animals*, 14(4), 617. <https://doi.org/10.3390/ani14040617>
4. Masiuk, D. M., & Nedzvetsky, V. S. (2025). Monoglyceride blend supplementation modulates intestinal molecular markers expression and microbiome status in the duodenum of broiler chickens. *Bulgarian Journal of Veterinary Medicine*, 28(4), 597-612. <https://doi.org/10.15547/bjvm.2023-0052>
5. Shatalov, S. A., & Nedzvetsky, V. S. (2026). Effects of a glyceride mixture on metabolic parameters and productivity of broiler chickens during the period of intensive growth. *Ukrainian Journal of Veterinary and Agricultural Sciences*, 9(1), 99-105. <https://doi.org/10.32718/ujvas9-1.17>

ВПЛИВ АНТИДЕПРЕСАНТІВ НА СОБАК З ПТСР В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

^{1,2} Шворак І. С., ¹ Галузіна Л. І.

e-mail: irok.shvorak@gmail.com

¹ Дніпровський державний аграрно-економічний університет, м. Дніпро, Україна

² волонтер Громадська організація «Захист тварин України», м. Дніпро, Україна

Повномасштабна війна в Україні спричинила значний негативний вплив не лише на людей, а й на тварин. Собаки, які перебували в зонах бойових дій, піддавалися впливу вибухів, сирен, руйнувань, евакуації та втрати власників. У багатьох тварин спостерігаються поведінкові та фізіологічні зміни, характерні для посттравматичного стресового розладу (ПТСР): хронічна тривожність, панічні реакції, агресія, відмова від їжі, апатія, порушення сну та гіпервозбудливість. Сучасна ветеринарна медицина дедалі частіше застосовує антидепресанти та анксиолітики як допоміжний метод корекції поведінкових розладів у собак. Дослідження останніх років підтверджують, що тривалий стрес у тварин супроводжується змінами рівня кортизолу та порушенням роботи нервової системи.

Мета дослідження. Дослідити ефективність застосування антидепресантів у собак із проявами ПТСР, отриманими внаслідок перебування в умовах війни в Україні, а також проаналізувати зміни поведінкових реакцій тварин під час комплексної терапії.

Матеріали та методи. У роботі використано аналіз сучасних наукових ветеринарних досліджень, присвячених психоемоційному стану собак, впливу хронічного стресу та застосуванню психотропних препаратів у ветеринарній практиці. Також наведено приклад гіпотетичного експериментального спостереження.